

WIRTH KÁROLYT ÉS KOVARCZ EMILT KIADTA A HÁZ - LETARTÓZTATÁSRA

A statáriális bíróság nagy izgalmak között megkezdte a kézigránátos nyilások bűnügyének tárgyalását

Klima József fővádott részletes vallomása a szervezkedésről

Vasárnap este Bary Zoltán dr. főügyész helyettes hivatalos közleményt adott ki a sajtó számára. A közlemény szerint az államrendőrség nagyszabású

államfelforgató bünszövetkezetet leplezett le, amelynek bűnügyét az ügyészség a rögtönítélő bíróság elé utalta.

Az összeesküvés vezére Klima József magántisztviselő volt, kivülé még Magyar Bertalan géplakatos, Cseh Lajos asztalosüzemtulajdonos, Pajor Lajos gyárimunkás, Magyar György géplakatossegéd, Grünzweig János asztalossegéd, Ferencz Károly asztalossegéd, Németh István cipészsegéd, Rády Sándor gyári segédmunkás és Rády Mihály keramikus kerül a statáriális bíróság elé.

A nyomozás megállapítása szerint Klima József a múlt év végétől ez év októberéig „Honvédelmi

alakulat” elnevezés alatt

a közhatalomnak forradalmi úton, rajtaütésszerűen, erőszakkal megszerzése céljából katonailag fegyelmezett, zártrendű menetelési, továbbá kézigránátos bűnöző gyakorlatokat végző fegyveres alakulatokat szervezett.

Magyar és Cseh voltak rajparancsnokok, a többiek pedig az alakulatban tevékeny szerepet játszottak. Klima József az alakulat részére

250 darab kézigránátot szerzett és a gránátokat vádlottársaival együtt rejtgette és készletben tartotta.

Három puskájuk és három pisztolyuk is volt az összeesküvőknek.

A hivatalos nyilatkozat közölte, hogy a statáriális bíróság hétfő délután 10 órakor ül össze és letartóztatja a kézigránátos összeesküvők nagyszabású bűnügyét.

Buzássy ügyész emelkedett azután szólásra és a következő bejelentést tette:

— Mielőtt a statáriális bíróságnak vádindítványomat megtenném, bejelentem, hogy megvizsgáltam Vitray és Temesváry orvosprofesszorokkal az itt előállított vádlottakat és a kiállított orvosi bizonyítvány szerint

egyikük sem szenved elmebajban, sem pedig szervi bajban vagy betegségben.

Az ügyész ezután átnyújtotta azt a hatalmas iratcsomót, amely a nyomozati iratokat és a vádlottak személyi adatait tartalmazza. Szemák elnök ezután számbavette a vádlottakat.

Rovottmultú vádlottak

A személyi adatok számbavétele alkalmával kiderült, hogy a vádlottak közül

Cseh Lajos lopásért fogházbüntetésre, Pajor Lajos lopásért egyévi börtönbüntetésre és Rády Sándor lopásért ugyancsak fogházbüntetésre volt jogerősen elítélve

és a vádlottak ezen büntetésüket ki is töltötték.

A személyi adatok ismertetése után Szemák elnök intézkedett, hogy a vádlottak kezéről a fogházőrök szedjék le a bilincseket. Ezután megállapította, hogy nincs minden vádlottnak védője, ezért a rögtönítélő bíróság úgy intézkedett, hogy

hivatalból törvényszéki jegyzőket, akik bíról vizsgát is tettek, rendelnek ki a vádlottak védelmére, úgy hogy minden egyes vádlottnak külön védője legyen.

Szemák elnök ezután közölte a megidézett tanúkkal, hogy délután négy órára jöjjenek vissza, mert kihallgatásukra előreláthatólag csak ekkor kerül majd sor.

Az ügyész vádja

Ezután Buzássy Lajos dr. ügyész emelkedett szólásra és felolvasta vádindítványát. Vádolja a királyi ügyészség Klima Józsefet és társait, hogy robbanóanyagok tartásával kapcsolatban

állam és társadalom ellen irányu-

ló büntetést követtek el szökésben lévő két társukkal együtt.

A vádirat szerint Klima ügynevezett rendvédelmi osztályt szervezett, amellyel vasárnapként katonai gyakorlatokat tartott és zártrendű menetelésekkel, gránátdobó gy-

akorlatokkal és egyenruha beszerzésével emelte ki a csoport katonai jellegét. Pajor, Magyar György és társai ezeken a gyakorlatokon részt vettek és oktatásban részesültek, hogy kellő időben akcióba lépjenek.

Klima József 256 darab 36-os mintájú éles kézigránátot szerzett be törvénytelen úton,

amelyeket a rendvédelmi csoport tagjai rejtgettek.

— A mozgalmi szervezet tagjait — mondotta az ügyész — Klima József katonai alakulatokba, szakadba, szakaszba, rajba osztotta be. Három raj volt egy szakasz és a legalacsonyabb sorszámú rajvezető volt a szakaszparancsnok. Klima József parancsára szeptember 29-én és október 13-án

kézigránátokról és használatukról szemléltető oktatást tartottak és dobási gyakorlatokat végeztek.

Ebben a mozgalmi alakulatban Cseh Lajos és Magyar Bertalan szervezték be a tagokat és vezető rajparancsnokok voltak. Magyar Bertalan adta ki a közvetlen utasítást, hogyan kell oktatni a kézigránát szerkezetét és használatát.

— A többi vádlott a szervezet tagja volt és abban tevékeny részt vett akként, hogy az összejöveteleken, gyakorlatokon megjelentek és kézigránátokat rejtgettek. Magyar György, Grünzweig János, Ferencz Károly kézigránátokat rejtgettek. Németh István pedig Klima József és a szökésben lévő Iván Pál részére a hatóság üldözése elől szöké-

A védelem kifogásai

Leszerelése után Klima József felkérésére Cseh Lajos gépkocsiján Vácra Klima Józseffel és a szökésben lévő Iván Pállal együtt az összes gránátokat elszállította Ujpestre Pajor Lajoshoz. Pajor Lajos a gránátokat az ágy alá helyezte és rejtgette, másnap Magyar Bertalan, Magyar György és a szökésben lévő Iván Pál kizútskában, háztársakban és kosárban a többi kézigránátot elszállította a Magyar-Testvérek lakására. Ezt követő napon Magyar György és társai Pajor Lajos lakásán visszamaradt három lédányi kézigránátot a Magyar-Testvérek lakására vitték és azokat a pincében elásták. Rády Sándor és Mihály szintén rejtgettek kézigránátokat, amelyeket az

sük alatt szállást adott és utiköltiségre húsz-husz pengőt. Ezenkívül kézigránátokat is rejtgetett. Rády Sándor október 6-án

húsz-huszonöt szervezett tagot gyakorlatoztatott,

katonai fegyelmező gyakorlatokat vezetett és szeptember 29-én, valamint október 13-án robbanó tölteléküktől megfosztott éles kézigránátot magyarázta a kézigránátalkatrészeit, kezelését, oktatva, hogy a bőrfüggőn lévő villát a gránát fejből ki kell húzni és pergő dobással elhajítani. Rády Mihály október 6-án és 13-án gyakorlatokon vezényelt és fagránátokat mutatott, hogy majd azzal fognak gyakorlatozni.

— Ezzel a mozgalommal összefüggően és ennek céljára Klima József október elején

az emberélet kioltására és rombolásra alkalmas 250 darab 36-os mintájú Vécsey-féle kézigránátot jogosulatlanul beszerzett és rendelkezése alatt tartott, illetve a többieknel tartatott.

Társai ebben rendelkezésére állottak. Klima József mint tartalékos g. h. hadnagy szeptember végén tényleges katonai szolgálat teljesítése alatt

a katonai bünvádi eljárás alá vont Herpav János törzsfegyvermestertől 250 darab 36-os mintájú kézigránátot kapott

és pedig 150 darabot 50-50 darabos eredeti gyári csomagolásban, leolmozott három fémlemez ládában, 100 darabot pedig egyenként egy zsákba csomagolva

Eötvös-utca 30 számú villa kerítésénél elástak.

A vádirat felolvasása után az elnök felszólította a vádlottakat, hogy Klima József kivételével hagyják el a termet. Ekkor

a védelem képviselőjében Kiszely Alajos ügyvéd illetékességi kifogást emelt.

Szerinte az ügy nem tartozik rögtönítélő bíróság elé, mert a királyi ügyészség csak hét nap letelte után terjesztette a rögtönítélő bíróság elé a vádat. Ezenkívül Klima József a kézigránátokat katonai szolgálat alatt szerezte be, tehát szerinte

a honvédtörvényszék jogosult ebben az ügyben ítélni.

Kezdődik a statáriális tárgyalás

A máskülönb csendes Markó-utca külső képe hétfőn már korán reggel megváltozott. Hatalmas teherautókon rendőrök érkeztek és a környéken kettőzött őrszemek cirkálnak. A büntetőtörvényszék Markó-utcai főbejáratának két hatalmas kapuját bezárták és szigorú rendőrkordon igazoltatja a bíróság épületébe igyekvőket. Csak azokat engedik be, akiknek ügyes-bajos dolguk van és szabályszerű idézést mutatnak fel.

A második emeleten, az ügynevezett nagy esküdtészi teremben vonják felelősségre Klima Józsefet és kilenc vádlott-társát.

A statáriális bíróság elnöke Szemák Jenő, a budapesti büntető-törvényszék elnöke, tagjai: Krayzell, Vályi-Nagy, Máthé és Pálly büntetőtörvényszéki tanácselnökök, póttagként Végh büntetőtörvényszéki egyes bírót rendeltek ki.

A második emeleti folyosón is rendőrszemek cirkálnak és a tárgyalóterembe csakis a belépőjegy felmutatása és külön személyi igazoltatás után lehet belépni. A sajtó részére fenntartott helyre is szigorú igazoltatás után jutnak be az újságírók.

Ponban háromnegyed tíz órakor jelennek meg az Alkotmány-utca felől, fegyőrök kíséretében, a vádlottak, akiket a főtárgyalási terem melletti baloldali szobába kísérnek.

Tíz óra előtt pár perccel megjelenik a vádat képviselő Buzássy Lajos dr. ügyész.

A tárgyalóterem padsorai zsúfolásig megteltek, több politikus és a jogászvilág előkelőségei foglalnak helyet a padokban.

Pont 10 óra, amikor megnyílik a jobboldali ajtó és kilép rajta Szemák Jenő dr. elnök, a statáriális bíróság tagjaival.

Halál csendben foglalta el helyét a statáriális bíróság, a tíz vádlott pedig jéles vigyázz-állásban várt, amíg Szemák elnök intett, hogy fegyőreik mellett foglaljanak helyet a vádlottak padján.

Dr. Buzássy ügyész mellett orvos-szakértőkként helyet foglalnak vitéz Szecsődy és Bokody tanárok, elmeszakértők, valamint Temesváry főorvos. Ugyancsak hivatalos minőségben megjelent a tárgyaláson vitéz Komlóssy rendőrfőfelügyelő mint fegyverszakértő.

Hétfőn délelőtt újabb földrengés pusztított Bukarestben

A bukaresti földrengés hírére az egész magyar közvélemény mélyszéles részvétellel fogadta. A rémület éjszakáján velük siratjuk az ártatlanokat, kiket halálra sujtott az onladék. A borzalmas világon semmiféle emberi nyomorúság nem tudja kioltni az emberi szívből a részvétet, amikor az elemek támadnak fel az ember ellen. A föld megindul s az ember magára ocsudva láthatja, mily parányi a mindenségben, minden küszködésünk mily véges és menyire testvéreknek kell lennünk a védhetetlen csapásokban.

A bukaresti földrengésről újabb híreink a következők:

Óriási károkat okozott a földrengés egész Romániában

Bukarest, november 11.

(NST.) A vasárnapi földrengés óriási károkat idézett elő nemcsak Bukarestben, hanem Románia többi részében is. Egyelőre kevés jelentés érkezik vidékről, mert a táviró- és telefonösszeköttetést még nem sikerült helyreállítani. Az eddig beérkezett jelentések szerint különösen Galac és Buzau városai szenvedtek súlyosan a földrengés következtében. Galacban eddig 21 halottat és száz sebesültet emeltek ki a romok alól. A súlyos sebesültek között van, hír szerint, a még Galacban maradt német áttelepítési parancsnokság egyik tagja is. A beszárabiai németek galaci átmeneti táborát, amely éppen nemrég ült ki, teljesen megtöltötték a földrengés sebesülteit.

A földrengés Ploestiben is tete-

mes anyagi károkat okozott és sok emberáldozatot követelt. A Központi-szálló összeomlott. Súlyosan megrongálódott a megyeháza és a kereskedelmi kamara.

Sokkal kisebb károkat estek, az eddigi jelentések szerint, Brassóban. Úgy látszik, hogy a földrengés a kö-olajvidéken sem okozott jelentősebb károkat.

Súlyos pusztítást idézett azonban elő a természeti katasztrófa a moldovai Focsani városban, ami abból is kiténik, hogy az összes moldovai vasgárdistákhoz felhívást intéztek, járuljanak hozzá Focsani környékén a segélynyújtáshoz.

A súlyos földrengésre való tekintettel további intézkedésig Bukarestben az összes színházi és egyéb előadásokat betiltották.

Forró víz tör elő a földből Moréni környékén

Bukarest, november 11.

(NST.) A vasárnapi földrengés pusztításairól borzalmas részletek érkeznek a román fővárosba. az ország többi részéből. Ploestiben szintén sok ház omlott össze, vagy rongálódott meg. Ebben a városban eddig 7 halott személyazonosságát állapították meg és 40 sebesültet mentettek ki a romok közül. Azt hiszik azonban, hogy a halálos áldozatok száma sokkal nagyobb. Hat vasgárdista csodálatos módon menekült meg Ploestiben. A hat vasgárdistát sértetlenül mentették ki egy teljesen összeomlott ház romjai alól. Számos templom részben, vagy teljesen összedőlt.

Az Unversul jelentése szerint Ploesti környékén a házak 30-40 százaléka elpusztult, a többi pedig megrongálódott. A környéken is számos halálos áldozatot követelt a katasztrófa. A Praha és Cricov hegyipatakok partjain földcsúszások történtek s eközben olyan homok került felszínre, amelynek kén és petróleum szaga

van. Jedera község környékén

a Moréni melletti köolajvidéken a föld megrepedezett és a repedésekből forró víz tör elő.

Targoviste városában és környékén 200 ház pusztult el. A halottak és sebesültek számát ott sem lehetett megállapítani. Valeni de Munte városának alsó része teljesen romokban hever. Campinában eddig hat halottat húztak ki a romok alól. A város közelében a Doftana nevű régi fegyház összeomlott. Itt helyezték el a kényszermunkára elítélteket és a szerencsétlenségnek számos halálos áldozata van.

Focsani moldovai város, amelynek közelében lehetett a földrengés központja, a Curentul jelentése szerint teljesen romokban hever. Focsaniban eddig 45 halottat és 500 súlyos sebesültet ástak ki a romok alól. Ugyancsak teljesen elpusztult Panciu városka is. Galacban eddig száz súlyos sebesültet szállítottak kórházba, a kioltott halottak száma pedig 30-ra rug.

Szovjet-Oroszországban és Törökországban is érezték a földrengést

Moszkva, november 11.

(Német Távirati Iroda.) A „Wescernaia Moszkva” esti lap jelentése szerint a földrengést, amely a vasárnapi virradó éjjel Romániát sújtotta, Moszkvában is érezték. A moszkvai földrengéstani intézet készültékei középeurópai idő szerint hajnal 3 óra 41 perc 55 másodperc-kor jelezték a földrengést, amely néhány percig tartott és géca Moszkvától 1200 kilométer távolságra, valahol a Kárpátokban lehetett. Ugyanebben az időben földlökéseket érezték Kurksban, Charkowban, Kjevben és Kisenevben is; itt a földlökéseket még egyszer olyan erősen érezték, mint Moszkvában.

Újabb heves földrengés!

Bukarest, november 11.

(Német Távirati Iroda.) Hétfőn reggel 9 óra 35 perckor Bukarestben újból hevesebb földrengést érezték. A rengés

Ezekben a városokban épületek is megrongálódottak. (MTI.)

Isztanbul, november 11.

(Német Távirati Iroda.) Vasárnap reggel 3 óra 45 perckor Isztanbulban is érezték három erős földlökést. (MTI.)

Helsinki, november 11.

(NST.) A finn főváros földrengéstani állomása vasárnap a kora reggeli órákban heves földrengést jelezett. A földrengés központja helsinki számítások szerint Anatóliában lehetett. A helsinki földrengést-jelező készülékek tizenhat év óta nem jegyezték fel ilyen heves földlökéseket.

csak néhány percig tartott és hozzávetőlegesen 3-4-es erősségű volt. Sok ház alapjaiban rázkódott meg. Az újabb károkról még nem érkeztek részletes jelentések. (MTI)

A képviselőház izgalmas vita után felfüggesztette öt nyilas képviselő mentelmi jogát

Wirth Károlyt és Kovarcz Emilt túlnyomó többséggel letartóztatásra is kiadták — Éles összecsapások a Ház mai ülésén

Rendkívüli érdeklődés előzte meg a képviselőház mai ülését, amelyen két nyilas képviselő, Kovarcz Emil és Wirth Károly mentelmi ügyében döntöttek. A két képviselőt főbenjáró büncselekmények gyanúja miatt kérte ki az ügyesség a Háztól, olymódon, hogy a határozat előzetes letartóztatásra is módot adjon.

A parlament környékét erős rendőri készültség szállotta meg. Már jóval tíz óra előtt tömegesen érkeztek meg a képviselők. A két vádlott nyilas képviselő közül Wirth Károly polgári ruhában és jelvény nélkül jelent meg, Kovarcz Emil azonban a párt fekete formaruháját viselte (és kiténtetéseit is feltűzte). A nyilas képviselők többszörszámában Imrédy Bélát és Jaross Andort vették körül hível, akik szintén felemelt karral üdvözölték egymást.

A Ház izgalmas ülésén a megkeresés értelmében mindkét nyilas képviselőt az előzetes letartóztatást is magában foglaló hatállyal kiadták.

Kezdődik az ülés

Tíz óra után tíz perccel szólaltak meg az ülés kezdetét jelző csengők. Zsúfolásig megtelt padosorok előtt Szinyei-Merse Jenő nyitotta meg az ülést. A: *elnöki emelvényen hatalmas aktacsomókban fekdtek a nyilas képviselők mentelmi ügyeire vonatkozó iratok*

Az ülés megnyitása után Szinyei-Merse Jenő a következőket mondta:

— Mély megilletődéssel értesülünk mindannyian arról a földrengésokozta rettenetes katasztrófáról, amely az elmúlt napokban Romániát és főleg annak fővárosát, Bukarestet érte.

Az emberi együttérzés szellemében igaz részvétellel gondolunk azokra a súlyos szenvedésekre, amelyek a román népet és a román fővárost sújtották.

Megemlékezésünket a Ház mai ülésének jegyzőkönyvébe foglaljuk.

Uzonyi György előadó ismerlette ezután a mentelmi bizottság jelentését Kovarcz Emil ügyében. A jelentés megállapítja, hogy Kovarcz Emil, a nyilaskeresztes párt egyik vezető tagja, a nyilaskeresztes pártba tömörült vasutasok, a volt vasúti fronthoz tartozók körében olyan *küldöndőlő mozgalmat, illetve szervezkedést, kezdeményezett és vezetett, amelynek célkitűzése volt az állam és a társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló büntett miatt jogerősen háromévi fegyházra elítélt Szilasi Ferencnek, valamint az általa kezdeményezett, majd letartó-*

ztatása óta mások által tovább vezetett *államfelforgató mozgalomnak erőszakos uton uralomra juttatása.* Kovarcz Emil társaival együtt elhatározta, hogy

a most fennálló államberendezésnek forradalmi úton lévő megváltoztatása érdekében az Államvasútak Budapestre torkoló főbb útvonalain rombolás, kisiklás és egyéb szabotázsselekmények (zaj a kormánypárton) végeztése útján a forgalmat megbénítják,

ugyanakkor megszállják a minisztériumokat és a többi középületeket, miközben felfegyverzett terrorcsapatok a főváros utcáin kézigranátok széthajításával félelmet keltenek. (Zaj a Ház minden oldalán.)

A forradalom kitörésére és az előre megszervezett terrorcsapatok működésének megkezdésére általános jeladasként Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert az ellene kézigranátokkal végrehajtandó merénylet útján megölik.

Zaj a nyilasoknál.

Maróthy-Meizler Károly gúnyosan a kormánypárt felé nevet: — Ha-ha-ha!

Uzonyi György tovább folytatta a bizottság jelentésének felolvasását: — Ennek az utóbbi tervnek megvalósításához szükséges két darab automatapisztolyt és három darab kézigranátot Kovarcz Emil is beszereztetett és a merénylet közvetlen végrehajtóihoz eljuttatott.

Gúnyosan nevetnek a nyilasok

Maróthy-Meizler Károly a padot csapkodva, gúnyosan nevetve kiáltott a kormánypárt felé.

Lipsey Márton: Szégyelje magát!

Felkiáltás a kormánypárton: Két automatapisztoly elég az emberélet kioltására!

Meizler Károlyval együtt a nyilaspárt többi tagjai is gúnyos nevetéssel igyekeztek a bizottsági jelentések súlyos megállapításait lekicsinyelni.

A kormánypárt oldaláról erőlesen visszautasították a nyilasok gúnyos közbekiáltásait. Perceken keresztül kórusban pfujozták a kormánypárti képviselők a nyilasokat. A fülsiketítő lármában Szinyei Merse Jenő igyekezett rendet teremteni és sorra figyelmeztette a zajongókat, akik közül kihallatszott a folytonosan lármázó Maróthy Meizler Károly hangja.

Szinyei Merse Jenő, amikor látta, hogy a rend semmiképpen sem áll helyre, megszólaltatta a viharcsengőt. Hosszú percekig keresztül szólt a viharcsengő, míg végre elült a láрма.

A bizottsági jelentés végül kéri, hogy Kovarcz Emil mentelmi jogát előzetes letartóztatásra is kiterjedő hatállyal fügessze fel a Ház. (Helyeslés a kormánypárton.)

Mosonyi Kálmán (nyilas) hozzá-

a képviselőt előzetes letartóztatásba helyezik.

„Lenin-fiúk!”

Uffalussy Gábor: Mi van a 240 kézigranáttal?!

Felkiáltások a kormánypárton: Kézigranátokkal!

Lipsey Márton: Lenin-fiúk!

Mosonyi Kálmán végül kijelentette, hogy ha a miniszterelnöknek bizonyítékai vannak arra vonatkozólag, hogy a nyilaskeresztes párt bombamerényletet készített elő, akkor

fel kellene oszlatni a pártot.

Nagy László (Imrédy-párt) azt fejegeti, hogy kötelessége lett volna a bíróságnak Kovarcz Emilt akkor letartóztatni, amikor a szövetséges megtörtént. Nem lehet gyilkosságokra szervezkedni.

Rassay Károly: Sem az államhatalom átvételére!

A nyilasok Rassay Károly közbeszólására óriási zajban törnek ki, mire

az elnök felszólítja a nyilasokat, hogy álljon fel az, aki azt kiáltotta Rassay Károly felé, hogy „zsidóbérenc”.

A nyilasok közül az elnök felszólítására többen felállnak.

Rupert Rezső: Kollektív bátorság!

Az elnök a nyilasokat rendreutasítja. Miután a csend nagynehezen helyreállott, Nagy László a Gruber-ügyet említi.

Vitéz Lipsey Márton: Úgyesen védekeztek!

Óriási zaj támad Lipsey kijelentésére a nyilas oldalán, úgy, hogy percek telnek el, míg az elnök ismét csendet teremt

Nagy László azt hangoztatja, hogy Kovarczot a Ház úgy adja ki, hogy ne helyezék letartóztatásba.

Kovarcz a térkép előtt...

Korody Tibor (nyilas) állandó zajban azt fejegette hogy Kovarcz Emilnek szabadon kellene védekeznie a bíróság előtt, mert semmi valószínűsége annak, hogy megszökjön.

Uzonyi György előadó a zárzó jogán a szélsőjobboldali állításokkal szemben ténybeli körülmények

Jobbat szív kevesebbet költ ha

Senator

papirba sodor vagy tölt!

korrekcióját akarja a Ház elé terjeszteni.

A felszólalók úgy állították be a dolgot, mintha 1938 októberében elküldött cselekményekről lett volna szó. Kijelentette, hogy 1938-ban is történtek tárgyalások Kabay János és Kovarcz Emil között, de

azok az események, amelyek miatt a mentelmi bizottság a tartóztatásos kiadatást javasolja, 1939 júliusában történtek.

(Ahá! Ahá! — felkiáltások a kormányparton.) Az előadó Kabay Jánosnak vissza nem vont és a királyi ügyész előtt is fenntartott vallomásából olvasott fel részleteket. (Halljuk! Halljuk! — a kormányparton.) Nagy mozgás a nyilas oldalon. 1939 júliusában Völgyi János, Angyal István és Kabay János hárman felkeresték Kovarcz Emilt. A vallomás szerint egy szobában találták meg, ahol

Kovarcz egy íróasztal előtt ült, amelyen ki volt terítve Budapestnek mintegy négyzetméter nagyságú térképe, amelyen színes ceruzával feljegyzések voltak.

Amikor beléptek, Kovarcz folytatta feljegyzéseit. Völgyi bemutatta Kabayt Kovarczának, aki kifejtette előttük, hogy minden államformaváltozás erőszakkal jár és azt terrorcselekmények jellemzik.

Az ilyen átalakulásokra fel kell készülni — mondotta nekik Kovarcz, hogy a hatalom átvételének idején minden meg legyen szervezve.

(Kötő felháborodás a kormányparton. Kórusban kiáltozzák a nyilasok felé: Ezt védik maguk!) Kijelentette Kovarcz azt is, hogy minden feladatra megvannak a maga emberei, teljesen meg vannak szervezve a középületek átvételére és

vannak olyanok is, akik terrorcsapatokká szervezve az utcán

Wirth Károly tervei

Vitéz Tóth András előadó ismeretlel ezután Wirth Károly ügyében a mentelmi bizottság jelentését. A jelentés megállapítja, hogy Wirth Károly 1940 július 15-én a Völgyutca 50b szám alatti Szücs-féle vendéglőbe bizalmas értekezletet hívott össze, melynek tárgya az volt, hogy

mi módon szabadítsák ki a fegyházból Szűcs Ferencet és ezzel egyidejűleg hogyan vegye át a hatalmat a nemzeti szocializmus,

Az értekezleten Wirth Károly azt a kijelentést tette, e célból szükséges az, hogy a Kormányzó Úr Öfömméltósága...

Amikor Tóth András idáig ért a jelentés olvasásában, a képviselőház percekig keresztül melegen ünnepelte a kormányzót.

A kormánypart és az ellenzéki pártok tagjainak felállása után a nyilasok is felálltak helyeikről és ők is éljenztek a kormányzót.

Tóth András: ... Szűcs Ferencnek amnesztiát adjon és őt bízva meg a miniszterelnöki tendő elvégzésével.

Minthogy pedig erre a kormányzó úr önként nem hajlandó, arra őt kényeztetni kell. El kell fogni, védőörzékbe helyezni.

Hallatlan Gyalázat! — kiáltották a kormánypartiak a nyilasok felé.

A bizottság jelentése a továbbiakban megállapítja, hogy Wirth Károly július 19-én folytatódó értekezletet tartott, amelyen

megállapodtak abban, hogy a Kormányzó úr öfömméltósága ellen valamelyik kenderesi útja alkalmával merényletet fognak végrehajtani.

E rész felolvasásakor ismét elemi erővel tör ki a felháborodás az egész Házban. Szinyei Merse Jenő egymásután figyelmeztette a képviselőket és folytonosan rázta az elnöki csengőt, míg végre helyreállt a rend.

A mentelmi bizottság javasolja a képviselőháznak, hogy Wirth Károly mentelmi jogát előzetes tartóztatásos magában foglaló hatállyal függeszse fel.

A bizottsági jelentéshez Wirth Károly szót hozza. Amikor felállt, a kormánypart óriási zajjal fogadta.

— Üljön le! Nem hallgatjuk meg!

kézigránátok hajigálásával keltnek rémületet.

(Óriási felháborodás, az előadó szavai elviesznek a viharban.) Kovarcz kijelentette Kabayék előtt azt is, hogy megvan a szükséges sorkatonaságuk is, amely adott pillanatban működésbe lép. (Kötő felháborodás.)

A nagy viharban az állandóan zajongó nyilas csoport tagjai közül az elnök Maróthy-Meizlert másodsor is renreutasította, majd Gruber Lajost is rendreutasította.

Uzonyi György kijelentette még, hogy tudomása szerint 1938 októberében és 1939 júliusában Kovarcz Emil már nem volt a Ludovika Akadémia tanára.

Mosonyi Kálmán, a kisebbségi vélemény előadója szerint a vádlottak tagadták, hogy ők államellenes cselekményt akartak volna elkövetni, csupán a szervezkedést ismerték be.

A vallomásból csupán azt a részt vonta vissza Kabay, amely szerint a forradalom kitörésére a belügyminiszter megölése fogja megadni a jelt. Ujabb vihar támad, amelynek során Maróthy állandó közbekiáltásaiért az elnök rendreutasította.

Uzonyi György a Ludovika Akadémiára vonatkozó félreértelt szavai kimagyarázása után az elnök szavazásra tette fel a kérdést.

A Ház túlnomó nagy többsége a mentelmi bizottság javaslatát fogadta el és tartóztatásos hatállyal kiadta Kovarcz Emilt.

A mentelmi bizottság javaslata ellen csak a nyilaskeresztes párt, Imrédyék pártja és egy kárpátaljai képviselő, Homicskó Vladimír szavazott.

Az elnök enuniciálta a Ház-határozatot, amelyet a nyilasok újabb zajgással fogadtak és fenyegető magatartással kiáltoztak a kormánypart felé.

Wirth Károly tervei

— kiáltották a nyilas képviselő felé.

A kormánypart képviselői közül sokan Antal István és Zsindely Ferenc vezetésével kivonultak az ülésteremből. A nyilasok között erre olyan zaj keletkezett, hogy Wirth Károly beszédéből egy szót sem lehetett hallani. Szinyei-Merse Jenő hiába rázta a csengőt s hiába figyelmeztette sorban a zajongó képviselőket, sehogy sem tudott rendet teremteni. Végül is kénytelen volt ismételtlen megszólaltatni a viharcsengőt.

A zaj elültével végre szóhoz jutott Wirth Károly, aki kijelentette, hogy nyilatkozatot akar tenni.

Szinyei Merse Jenő: A képviselő urat kénytelen vagyok figyelmeztetni, hogy nincs joga nyilatkozni. A képviselő úrnak joga van hozzászólni a jelentéshez.

Wirth Károly kijelentette, hogy ebben az ügyben büntetlen.

— Tekintettel azonban arra, hogy a Kormányzó Úr Öfömméltósága... Felkiáltások a kormányparton: Ne vegye szájára a nevét!

Wirth Károly ... állítólagos mérenyletről van szó.

kérem mentelmi jogomnak minden korlátozás nélkül való felfüggesztését!

Felkiáltások a kormányparton: Meglesz!

Wirth Károly: Kérem a Házat, hogy ebben az ügyben egyhangulag hozza meg elhatározását.

A képviselőház ezután Wirth Károly mentelmi jogát, előzetes tartóztatásos magában foglaló hatállyal, felfüggesztette.

Uzonyi György előadó: „az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására irányuló büntetellel gyanúsított Gál Csaba, Kovarcz Emil és a mozgalom feljelentése elmulasztásának vétségével gyanúsított Csa Sándor, Lill János országgyűlési képviselők mentelmi ügyében“ olvasta fel a képviselőház mentelmi bizottságának jelentését.

A nyilasok a jelentés felolvasása közben tüntetően kivonultak az ülésteremből.

A mentelmi bizottság javaslataira a Ház a következő képviselők mentelmi jogát függesztette fel:

Csa Sándor egy, Kovarcz Emil három, Gruber Lajos három, Gál Csaba három, Halmay János egy, Mokesay Dezső egy, gróf Széchenyi Lajos egy, Milotay István kettő és Pintér Béla ügyében egy esetben.

Ezután Szinyei Merse Jenő a elnök indítványozta, hogy a Ház legközelebbi ülését holnap délelőtt tíz órákor tartsa meg és ennek napirendjére tűzze az 1941. évi állami költségvetés tárgyalását és azt az igazságügyi tárca költségvetésével kezdje. A további tárcák tárgyalására a következő sorrendben tesz javaslatot az elnök: külügyi, honvédelmi, kereskedelmi, közgazdasági, ipari, miniszterelnökségi, belügyi, közoktatásügyi és pénzügyi tárca.

A Ház az elnök indítványát elfogadta.

Izgalmak a folyosón

Az ülés végeztével a képviselők a folyosókra tödültek és nagy izgalommal tárgyalták az eseményeket. Többen szóváltottak, hogy

helytelen volt, hogy a kormánypart részéről nem állítottak szónokot a mentelmi bizottság javaslatának támogatására.

Ez tette lehetővé, hogy a kisebbségi vélemény előadója felszólalása után még két nyilas képviselő is felszólalt és az ügyet egyoldalú beállításban tárgyalták.

A kormánypart egyik kiváló jogász tagja a folyosón körje seregelt nagy képviselői csoport előtt a következőket jelentette ki:

— Teljesen hamis az a beállítás, mintha ebben az ügyben a Ház döntött volna arról, hogy a képviselőt tartóztatásos-e vagy sem.

A Ház illetékes megkeresésére a mentelmi jog felfüggesztésével csak módot adott arra, hogy amennyiben a bíróság a törvényben megállapított előfeltételek esetén a tartóztatást elrendelni kívánja, ennek ne legyen jogi akadály.

Kizárólag a bíróság döntésétől függ, hogy a kiadott képviselőt tartóztatásba helyezik-e. Furcsa elmentmondás volt a nyilaspárt magatartásában, amelynek szónokai

folyton a független bíróságra hivatkoztak de ugyanakkor eleve lehetetlenné akarták tenni, hogy ez a bíróság a tartóztatás kérdésében hatályosan rendelkezhesék.

De éppen ilyen hamis beállítás volt az is, mintha ebben az ügyben kizárólag a vádat egyoldalúan képviselő királyi ügyész kérte volna a mentelmi jognak felfüggesztését.

Ezzel szemben a tényállás az, hogy a budapesti törvényszék ötös tanácsa kérte a szabályoknak megfelelően a királyi főügyész útján a szóbanlévő mentelmi jog felfüggesztését. Az az ötös, tehát bírói tanács, amely a többi vádlottak tekintetében az előzetes tartóztatást már elrendelte.

A képviselőház folyosóin nagy megdöbbenéssel tárgyalták azt a szokatlan és eddig elő nem fordult esetet is, hogy a vádlott képviselő szót kért a képviselőház nyílt ülésén. Megállapították, hogy

Ilyenre még precedens nem volt és nagy megütközéssel ítélték el a képviselő magatartását.

Két öngyilkossági kísérlet

Rózsa Aladár harmincnyolc éves fővárosi számvevőszéki főtitkár ma délelőtt a József-körút 77. szám alatt lévő lakásán ismeretlen okból nagyobb mennyiségű mérget vett be.

Rózsa a mentők eszméletlenül állapotban szállították a Rókus-kórházba. Ugyancsak öngyilkosságot kísérelt meg Ráger Rózi negyvenkilenc éves kórházi gondnoknő, aki a Maros-utca 11. szám alatti lakásán vett be nagyobb mennyiségű

Ismeretlen mérget.

A kórházi gondnoknő a mentők szintén a Rókus-kórházba szállították. Mindkét öngyilkossági kísérlet ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot.

A statáriális tárgyalás

(Folytatás a 2-ik oldalról)

— Arról értesültem, hogy Klima József megalakította az úgynevezett rendvédelmi csoportot, amelynek az volt a célja, ha a nemzeti szocialisták átveszik a hatalmat, ez az alakulat tartja fenn a rendet és vigyáz, hogy

a nyilasokat a kommunisták és a zsidók meg ne támadják.

Vallomása további részében Maggyary György elmondotta, hogy október 6-án résztvett a Klima-féle zárt csoport felvonulásában.

— Hogyan került kézigránát a lakására? — Iván jött egy nap és azt mondta, hogy Pajor lakásáról bizonyos dolgokat el kell hozni. Az után aztán megmondotta, hogy kézi-

gránátokról van szó. Elmentünk és összesen

92 darab kézigránátot helyeztünk el egy bőröndben

és azt vittem haza lakásomra. Az volt az utasítás, hogy majd később ezért a csomagért eljönnek és továbbviszik rendeltetési helyére...

Másnap újabb szállítmányt hoztam haza — adta elő a vádlott — és aztán ezeket elástuk az istállóban. Amikor az öcsémet a detektívek elfogták, nagyon megijedtem és ezért másnap fogtam a kézigránátokat, kivittem a mezőre és elástam.

Elnöki kérdésre a vádlott kijelentette, hogy katona nem volt és a kézigránáttal nem is tud bántani,

Az október 6-iki menetelés

— Mit hallott az október 6-iki menetelésről? — kérdezte az elnök.

— Én csak mástól hallottam Klima Józsefnek azt a kijelentését, hogyha nem engednek benne résztvenni.

kézigránáttal csinálunk magunknak helyet és szétlűjtjük az egész felvonulást vele.

— Most mondja aztán el, hogy vitték el a kézigránátokat a maga lakására?

— Az öcsém és Rádyék jöttek érte, amikor én nem is voltam otthon. Ők vitték el azután Rádyék lakására a kézigránátokat.

Ezután sor került Grünweig János kihallgatására.

IDŐJÁRÁS:

Országos eső

A szombati nap derült, csendes időjárását vasárnapra már felhősebb idő váltotta fel. A hőmérséklet a reggeli erős fagyok után vasárnap a déli órákban általában csak 7-8 fokig emelkedett, az északi megyékben egyes helyeken még 10 fokot is mértek. Vasárnap este a felhősödés fokozódott és az ország délkeleti megyéiben, főként Erdélyben, már

az eső is megindult.

Ma reggelre az esőzés az egész országra kiterjedt, de az eső mennyisége lényegtelen volt. Ez az időrosszabbodás a Fekete-tenger felől érkező hideg levegő beáramlásával kapcsolatos.

Továbbra is az idő rosszabbodásával kell számolnunk, amennyiben a szél meg fog élnékülni déli-délkeleti irányból,

megmarad a boros, ködös, esős idő,

a hegyeken később esetleg havazás is lehet.

Budapesten ma délben a hőmérséklet 7 Celsius fok volt. Mint a Meteorológiai Intézet jelenti, a következő huszonnégy órára ez az időjárás várható:

Déli-délkeleti szél. Több helyen köd, főleg a nyugati megyékben eső. A hőmérséklet ma nem változik, holnap kissé emelkedik.

Cvetkovics miniszterelnök Jugoszlávia szabadságáról és függetlenségéről

Belgrád, november 11.

(Magyar Távirati Iroda.) Vasárnap leplezték le nagy ünnepségek keretében az 1883. évi timoki radikális felkelés áldozatainak szobrát. A leplezési ünnepség alkalmából Cvetkovics miniszterelnök hosszabb beszédet mondott.

— A mai nehéz időkben — folytatta a miniszterelnök — egy I. lelkben egyesült népet látunk határaink között. Ma jobban, mint valaha em-

lékezni kell a nemzet nagyjaira, akiknek szabadságunkat és hazánkat köszönhetjük. A mai napon itt megfogadjuk, hogy függetlenségünket, szabadságunkat és hazánkat védelmezni fogjuk.

A hétfő reggeli jugoszláv sajtó vezető helyen ismerteti Cvetkovics miniszterelnök beszédét és különösen azt a részét emeli ki, amelyben a miniszterelnök a hazának s a szabadságnak a megvédelmezéséről szólt.

A Petőfi Társaság ülése

A Petőfi Társaság vasárnap délelőtt felolvasóülést rendezett. Kállay Miklós elnöki megnyitójában a magyar színjátszás 150 éves jubileumáról emlékezett meg. Utalt arra, hogy Petőfi Sándor is tagja volt egy vándorszínészársulatnak s így közvetlenül is kivette részét a magyar nyelv műveléséből.

Az elnöki megnyitó után Gáspár Jenő főtitkár terjesztette be jelentését és bejelentette, hogy a Petőfi halála körül ismert legendák most azzal bővültek, hogy Petőfi Sándor nem a segesvári csatában esett el, hanem orosz fogságba került és valahol Szibériában halt meg. Ezután Horváth Henrik műfordításokat mutatott be. Gáspár Jenő főtitkár felolvasta Sik Sándornak „Dugonics András emlékezeté” címmel írt ta-

mnimányát. Falu Tamás költeményéből olvasott fel, végül Hettyey Aranka, a Nemzeti Színház örökös tagja Petőfi-verseket szavalt, nagy hatást keltve. A felolvasóülés után a tagok zárt ülésen folyó ügyeket tárgyaltak.

5000 vagon magyar só Jugoszláviának

Belgrád, november 11.

(Bud. Tud.) A jugoszláv monopól igazgatóság elhatározta, hogy 5000 vagon sót szerez be Magyarországról.

A só vételárát kompenzációs úton egyenlíti ki, mégpedig olyképp, hogy Jugoszlávia Magyarországnak tanint, birkabőrét és esetleg cukor-répat szállít.

ARTHUR NEVILLE CHAMBERLAIN

(1869—1940)

Neville Chamberlain, volt angol miniszterelnök szombaton este otthonában hirtelen meghalt.

Joseph Chamberlainnek, Salisbury lord kabinetje hatalmas gyarmatügyi miniszterének, ki-nek neve a búr háború folyamán egyértelművé vált az angol imperialista politika fogalmával, két fia volt: Austen és Neville. Austen, az idősebbik volt hivatalosan a politikai pályán képviselni azokat az eszméket, melyek az apai házat évtizedeken keresztül az imperialista törekvések köz-pontjává tették; viszont a hat évvel fiatalabb féltestvérének, Nevillének az apja üzleteit kellett volna átvennie és fölvirágoztatnia. Austen a politikai pályán valóban nagy sikereket ért el. 1915-ben az Asquith-kormány indiai minisztere, 1918-ban a Lloyd George-kormány pénzügy-minisztere és a hadi kabinet tagja, 1924-ben a Baldwin-kormány külügyminisztere, Briand-nal együtt az európai megbékülés legfőbb protagonistája. Lo-carnót ők ketten hozták létre s az ő érdemük, hogy Német-orosz 1926-ban belépett a Né-p-szövetségbe.

A Nevillehez fűződő apai vá-ra-kozáskor kevésbé mentek teljese-désbe. Bár Neville a rábizott üzletekkel igen lelkiismeretesen, sőt sikerrel foglalkozott, az apai ház levegője őt is a közéleti pá-lyára utalta s mikor Lloyd George a múlt háború alatt az újoncok ügyeire egy kitűnő szervező erőt keresett, figyelme a birminghemi polgármesterre irányult — mert Neville 1915—1916-ban az volt —, akit aztán ezzel a fontos misszióval meg is bízott.

Neville e megbízatással elin-dult politikai pályán: 1918-ban az alsóház tagja; 1922-ben posta-ügyi, 1923-ban egészségügyi mi-niszter, mely minőségében szép reformoknak válik rendezőjévé. Mikor Baldwin 1924-ben meg-alakítja második kabinetjét, Neville Chamberlainnek ajánlja fel a pénzügyminiszteri tárcát. Chamberlain nem vállalja, szíve-szebben marad meg egészségügyi miniszternek, hogy teljesen azoknak a magasrangú szociális adatoknak szentelhesse mun-kaerőjét, melyekkel tárcáját olyan nagyfontosságúvá tette. 1932-ben mégis kénytelen vál-lalni a pénzügyminiszterséget s 1937-ben, Baldwin visszavonu-lása után Neville Chamberlain a konzervatív párt vezére, mi-niszterelnök és Nagybritannia sorsának irányítója.

Hogy ezt a misszióját jól töl-tötte-e be vagy sem, hogy az ál-tala választott út alkalmas volt-e a világbéke megmentésére vagy pedig mint Labour-pártbeli ellen-felei állították, éppen azzal a fölkészületlenséggel, melyben békekereső útján Angliát tar-totta, direkt fölidézője volt a háborúnak, ezt a kérdést nap-jaink szenvedélyektől túlfűtött légkörében ki merné eldönteni? Döntse el ezt majd a történelem: a kortársnak, tartozzon bármely szemzethez és hirdessen bár-

milyen világnézletet, Neville Chamberlainról el kell ismernie, hogy tiszta szándékú, egyenes vonalú államférfi volt, aki őszin-tén törekedett a világbéke meg-mentésére. Felfogását a békéről talán legprecízebben kabinetjé-nek külügyminisztere, Halifaz lord fejezte ki, mondván: «ahol két ideál küzd egymással, az egyik a legmagasabb eszmény, a legfőbb igazság érvényesítésé-ért való gyakorlatián küzdelem, a másik a béke fentartásá-ért folytatott gyakorlati küzdelem, ott a győzelem a békét illeti meg.» Ebben a szellemben próbált cselekedni Chamberlain; miniszterelnöki széket elfoglal-ván gondja volt valami módon jóvátenni a szankciós politika balfogását, mely Itáliát érthe-tően elidegenítette Angliától. Le-velet küld Mussolininak, fel-ajánlja Anglia megértő barátsá-gát, elfogadja Eden-nek a kül-ügyminiszterségről történt le-mondását, aki az Itáliával való kibékülésnek legfőbb akadálya volt s tudomásul veszi Abesszi-niának elfogását.

Lényegében Ausztriának Né-metország részéről történt be-kapcsolását is megértéssel fo-gadta Chamberlain; az volt az érzése, hogy ez a nehéz probléma a befejezett tények erejével meg-oldatván, Európa általános meg-békülésének ideje következett el. És mikor egy félesztendőre rá Csehországot Benesék rövidlátó kisebbségi politikája ellentétbe hozza Németországgal, Cham-berlain akkor sem veszi el a béke fentartásának lehetőségé-be vetett hitét, egész tekintélyét latba veti a konfliktus békés megoldása érdekében. A hetven-évesztendő államférfi háromszor repült Németországba, először Berchtesgadenbe, azután Godes-bergbe s végül a Mussolini által kezdeményezett négyhatalmi konferenciára Münchenbe. A müncheni eredményben pályája beteljesedését látta, azzal a meg-győződéssel tért vissza London-ba, hogy sikerült a békét, leg-alább is a mai nemzedék szá-mára megmentenie. „Soha had-vezért, aki a harcmezőről győz-tesen tért vissza, nem ékesítettek nemesebb habérokkal, mint Chamberlain, mikor München-ből visszatért”, írta a Times.

A háború egy esztendőre rá kitört és Chamberlain most már a legvégsőbbig való harc folyta-tását vállalta. Ez volt a tragé-diaja. Sorozatos balsikerek meg-tanították arra, hogy erre, nem futja ereje, hogy Anglia ezúttal hatalmas ellenfélre akadt, aki-vel való küzdelemre nem ké-szült fel eléggé. Ezt a súlyos ké-szültséget hányták Chamber-lainnek szemére politikai ellen-felei; a norvégiai balsiker után a közvélemény teljes erővel ellene fordult, Chamberlain kénytelen volt a miniszterelnökségtől meg-válni s ezzel politikai pályája is befejeződött. Neville Chamber-lain típusa volt, talán utolsó ti-pusa annak a komoly fölkészült-ségű, rendkívüli felelősséggel dolgozó angol államférfinak, aki — mint Asquith is, Bonar Law, Balfour, Baldwin stb. — Anglia dolgait a maga osztálya szem-szögéből nézte, de éppen ez osztály vezető szerepének fentar-tása érdekében minden szociális gondolatot megértően karolt föl s aki külpolitikai vonalvezetésé-ben ha nem is Anglia hatalmát, de morális presztízsét öregbi-tette.

Európa és Ázsia gazdasági együttműködéséről és a török kérdéssel tárgyal Molotov Berlinben

A florina-korcsai szakaszon várható a döntő olasz-görög ütközet

A világ közvéleményének feszült érdeklődése kíséri Molotov külügyi népbiztos berlini látogatását. Molotov vasárnap nagyszámú kíséretével különvonaton elhagyta Moszkvát, hogy a német főváros-ban újra fölvegye a személyes tárgyalásokat és — mint a szovjet-orosz távirati iroda közleménye mondja — „kímélytse az eszme-cserét a két ország között fennálló baráti kapcsolat keretében“.

A külföldi sajtó egyértelműen hangoztatja a szovjet külügyi népbiztos látogatásának nagy jelentőségét. Magára a küszöbön álló tárgyalások anyagára vonatkozóan úgy vélik, hogy azon elsősorban Törökország, illetőleg Délkelet-Európa problémái fognak szóba-kerülni. Abból a körülményből azonban, hogy Molotovot többek között a kohóipar népbiztosa, valamint a külügyi, belügyi, külkeres-kedelmi és repülőgépipari népbiztosok helyettesei is elkísérik, arra következtetnek, hogy a berlini tárgyalások — amelyekbe alkalma-sint Ciano gróf olasz külügyminiszter is bekapcsolódik — széle-sebb körre is kiterjednek és Európa újjáépítésének, valamint a hármasszövetség nyersanyagellátásának időszerű kérdéseit is fel-ölelik.

MOLOTOV ELUTAZOTT A NÉMET FŐVÁROSBA

Moszkva, november 11.

(NST) Molotov, a népbiztosok tanácsának elnöke vasárnap délután 6 óra 50 perckor indult el különvonaton Berlin felé. Ugyancsak Molotov különvonatán utazik a birodalmi fővárosba Schulenburg gróf moszkvai német nagykövét, dr. Schnurre követ, a moszkvai német gazdasági kül-döntés vezetője, továbbá Hilger nagykövét és Walther követségi tanácsos kíséretében.

Molotovot berlini útjára 32 tagú szovjet-orosz bizottság kíséri el. Köz-tük Tevoszján bányaiügyi népbiztos, Dakanovoz helyettes külügyi népbiztos, Morkulov, a belügyi népbiztos helyettese, Kontikov külkeres-ke-delmi helyettes népbiztos, Balandin, a repülőgépipar helyettes népbiztosa, Labzsov, Molotov személyi kabinetirodájának főnöke és Alexandrov, a külügyminisztérium közép-európai ügyosztályának vezetője.

Ribbentrop Königsbergbe utazott Molotov külügyi népbiztos elé

Belgrád, november 11.

(Bud. Tud.) A „Vreme“ tudó-sítója szerint Berlinben Molotov látogatásával kapcsolatban azt hiszik, hogy az egész európai helyzetet megtárgyalják. E látogatással kapcsolatban számítanak arra is, hogy Németország

és Szovjet-oroszország között szo-rosabb együttműködés valósul meg.

Ribbentrop Königsbergbe Mo-lotov elé utazott, itt várja be szovjet-orosz kollégáját és innen repülőgépen utaznak tovább Ber-linbe.

Rómában nagy feltűnést keltett Molotov útja

Róma, november 11.

(Magyar Távirati Iroda) Molotov szovjet-orosz külügyi népbiztos ber-lini látogatása Rómában nagy fel-tűnést keltett. Ebben a látogatás-ban Rómában a háború újabb sza-kaszának első diplomáciai megnyil-vánulását látják, amelyet Hitler leg-utóbbi müncheni beszédével diplo-máciai és katonai téren egyaránt megkezdett.

Az olasz lapok nem közölnek magyarázatokat Molotov látogatásá-val kapcsolatban, de egyes lapok berlini tudósításai érdekes útmuta-tást tartalmaznak a látogatás jelen-tőségéről.

A Telegrafo berlini tudósítója szerint német politikai körökben hangsúlyozzák, hogy Molotov ber-lini látogatása során előre meg-jelölt politikai és gazdasági kérdéseket fognak megvizsgálni. Nem fogják elhanyagolni Törökország helyzetének kérdését sem. Berlin-ben utalnak arra, hogy Molotov berlini látogatásáról már több ízben szó volt. Ugyancsak emlékeztetnek az 1939 október 19-i német-szovjet-orosz közös nyilatkozatra, amely szerint Szovjet-oroszország és Né-metország újabb tanácskozásokat folytat abban az esetben, ha a szö-vevényes hatalmak elutasítják Hitler békejavaslatait.

Berlini lapok Molotov első külföldi útjáról

Berlin, november 11.

(Magyar Távirati Iroda.) Német politikai körök, de a közvélemény is igen nagy jelentőséget tulajdonít Molotov szovjet-orosz külügyi népbiztos berlini látogatásának.

Molotov külügyi népbiztos Sza-lia legbensőbb munkatársa és bi-zalmosa. Mint a népbiztosok tanácsának elnöke és a politikai iroda tagja, egyik leghatalmasabb és leg-tekintélyesebb államférfi Sztalin környezetében. Molotov eddig még

sohasem hagyta el Szovjet-Orosz-ország területét. Hitler hatalomra-jutása óta most történik első ízben, hogy egy irányadó szovjet-orosz államférfi látogatást tesz Német-országban.

Politikai körök nézete szerint ez a látogatás éppen most, a Német-orosz és az angol világ közötti döntő világpolitikai küzdelem csúcspontján élesen megvilágítja a valódi hatalmi helyzetet.

A hivatalos közleményt szomba-

ton csak a késő esti órákban adták ki; így a vasárnapi lapok nem fűz-tek megjegyzéseket a Molotov ber-lini útjáról szóló feltűnő hírhez, a hétfői sajtó azonban már teljesen a hivatalos híreknek hatása alatt áll. Részletesen beszámolnak a lapok Molotov Moszkvából történt elu-tazásának körülményeiről, ismertetik a külügyi népbiztos életrajzát és bőven foglalkoznak Németország és Szovjet-Oroszország viszonyával. A Völkischer Beobachter „Né-metország és Szovjet-Oroszország“ című vezércikkében többi közt a következőket írja:

A háború kiterjesztésére törekvő londoni körök az utóbbi időben megint mindenféle csalóka remény-ben ringatták magukat Szovjet-Oroszország tekintetében. Ezzel csak üreslelkűségüket és gondolat-szegénységüket árulták el, nem pe-dig szívósságukat. Molotov berlini utazása megmutatja a világ többi részének is, mit tartson a valóság-ban ezekről az illúziókról. Mind Né-metországot, mind Oroszországot nyilvánvalóan az a kívánság hatja át, hogy a folyamatban lévő eszme-cserét a baráti kapcsolatok keretében újabb személyes érintkezéssel megerősítsék és elmélyítsék. Eppen ez a kívánság bizonyítja azonban, hogy a kölcsönös kapcsolatok egy év után mennyire megszilárdultak. Milyen más képe van a világnak ma, mint azokban a napokban, amikor Németország és Orosz-orosz együttműködés fejlődését, majd így folytatja:

Az Angliával folyó végső leszá-molás közben Németország és Olaszország Európában, Japán pe-dig a Távolkeleten új világpolitikai rend és a nemzetek együttműkö-désének új formái felé haladnak. Ennek az újfelfelfezésnek a kere-tében Oroszország is nagy és döntő szerepet fog játszani. Már megtör-téntek a moszkvai új japán nagy-kövét első megbeszélésével. Emlékez-tetünk ezzel kapcsolatban azokra a szavakra, amelyeket a birodalmi külügyminiszter 1939 szeptembe-rében Moszkvába való utazásakor mondott kifejezve azt a felfogását, hogy Németország és Orosz-orosz együttműködése a Japán és Oro-szország közötti kérdéseket is alkotó irányú fejlődés felé tereli majd. Helyesen teszi tehát a világ, ha Molotov berlini látogatását a világ-politika nagyobb keretében hely-lesztve mérlegeli. (MTI.)

Hivatalos olasz veszteséglista

Valahol Olaszországban, nov. 11.

(Stefani.) Az olasz főhadiszállás közlése azokat neveit, akik 1940 október havában hősi halált haltak, illetve megsebesültek. Az anya-országban a halottak száma 6, Észak-Afrikában a halottaké 58, a sebesülteké 137, az eltűnteké 1, Kelet-Afrikában a halottak száma 13, a sebesülteké 27.

A tengerészeti kötelekben a le-gényesebb és tisztekre vonatkozó számadatok a következők: 128 ha-lott, 250 sebesült, 312 eltűnt, illet-ve 57 halott, 57 sebesült, 54 eltűnt.

Az északafrikai benszülött-csapa-tonknál a halottak száma 20, a se-besülteké 53. (MTI.)

(Folytatása a 10. oldalon)

RAGYOGÓRA MOSHATJA RUHÁJÁT, HARISNYÁJÁT TAKSZ LUGMENTES REMERÜL HABZÓ KÉSZÍTMÉNNYEL

Forgalmazó hozzá: MIHÁLY OTTÓ „MIOFARMA“ Budapest, VI.

Ciano is részt vesz a berlini tárgyalásokon?

London, november 11. | küllügyi népbiztos berlini utazását. Ugy tudják, hogy Ciano olasz küllügyi miniszter is Berlinbe utazik a tárgyalásokra.

A jugoszláv és bolgár sajtó MOLOTOV LÁTOGATÁSÁRÓL

Belgrad, november 11. (NST.) Molotov szovjet orosz küllügyi népbiztos külszöbön álló berlini utazásával kapcsolatban a belgrádi sajtó azt írja, hogy ez a látogatás megerősíti Németország és a Szovjetunió együttműködését. A „Politika“ berlini jelentése szerint a megbeszélések programja még nem ismeretes, de az a feltevés uralkodik, hogy a berlini tárgyalásokon délkelet-európai kérdések is szóba kerülnek és a Dardanellák kérdése is szerepel a napirenden.

Szofia, november 11. (NST.) Molotov berlini látogatásával kapcsolatban a bolgár sajtó leszögezi, hogy a berlini tanácskozások bizonyára lényegesen megerősítik Németország és a Szovjetunió együttműködését. Az „Utro“ kiemeli, hogy Angliát teljesen elszigetelik és számúzik a kontinensről. A „Zora“ úgy vélekedik, hogy hatalmas kontinentális szövetség jön létre.

Belgrad, november 11. (NST.) A „Politika“ berlini tudósítójának értesülése szerint Molotov berlini látogatásának legfőbb célja az lesz, hogy előkészítse a gazdasági együttműködést az Atlanti-óceántól a Csendes-óceánig. Németország már hosszabb ideje közvetít egyrészt Szovjet-Oroszország és Olaszország, másrészt pedig a Szovjet-Unió és Japán között. Szóba kerül Berlinben természetesen a török kérdés is.

A „Vreme“ főszerkesztője, aki jelenleg Berlinben tartózkodik, úgy tudja, hogy Molotov látogatása során német részről előterjesztik az európai és ázsiai térség gazdasági újjászervezésére irányuló tervet. Molotov látogatásának nagy erkölcsi jelentősége is lesz abból a szempontból, hogy végleg behizonyítja az angolok és az amerikaiak előtt: nincs számukra többé támpont sem Európában, sem Ázsiában.

Florina és Korcsa között alakul ki a döntő ütközet?

Belgrad, november 11.

(Bud. Tud.) A „Politika“ értesülése szerint a görögországi fronton a rossz időjárás következtében bizonyos mértékben szünetelnek a hadműveletek. Az előjelekből azonban arra lehet következtetni, hogy a szembenálló felek a florina-korcsai szakaszon vonulnak fel és a döntő ütközet előreláthatóan itt fog lezajlani.

Helyi jellegű csatározások az olasz-görög fronton

Belgrad, november 11.

(NST.) A Politika visszaillesztés vet a görög-olasz háború első két hetére és megállapítja, hogy a görögök legnagyobb gyengesége a repülőgépek és légvédelmi ágyúk hiánya. Angol részről nem tudnak segíteni a görögöknek.

A belgrádi lapok athéni jelen-

tése szerint egész Görögországban bevezették a cukor- és rizsjegyet. A vasárnapi munkaszünetet Északgörögországban felfüggesztették.

A görög-olasz fronton, a belgrádi lapok szerint, a rossz időjárás miatt ezidőszakra csak helyi jellegű csatározások folynak.

AZ OLASZ-ALBÁN CSAPATOK ÚJ FŐPARANCSNOKA

Róma, november 11.

(Magyar Távirati Iroda.) Az olasz-görög háborúval kapcsolatban a legérdekesebb hétfői hír az, hogy Soddu tábornokot, az olasz vezérkar helyettes főnökét, az

olasz-albán csapatok főparancsnokává nevezték ki. Soddu tábornok, aki mint hadügyi államtitkár, az utóbbi hónapokban a legközvetlenebb munkatársa a Ducenak, egyike Olaszország legkiválóbb stratégáinak.

Fegyveres összetűzés francia tiszték és sziámi rendőrök között

Bangkok, november 11.

(NST.) Hivatalos sziámi jelentés szerint összetűzés történt francia tiszték és a sziámi rendőrség között. A jelentés szerint vasárnap reggel francia tiszték, akik motorosnakörjáraton voltak a Mekong-folyón. Mukdahunál megtámadtak egy sziámi lakodalmi menetet sziámi területen. Amint a sziámiak

egy rendőrhöz fordultak segítségért a francia tiszték revolverrel kezdték lövöldözni. Erre egy sziámi rendőrhadnagy parancsot adott a tüzelés visszonzására. A franciák erre motortoroszakkal eltávoztak. Sziámi oldalon nincs veszteség s a lövöldözés csupán anyagi kárt okozott. Az nem ismeretes, hogy a franciáknak voltak-e veszteségeik.

A TŐZSDÉK

TERMÉNYTŐZSDE

A gabonapiacra néhány nap óta inkább csak a különféle magféléknél vannak kisebb-nagyobb árváltozások. Így pl. szombaton a bíborheremag 8, szöszösbükköny ára 7 pengővel emelkedett. Egyes napokon a mák iránt is kereslet nyilvánult, úgyhogy a legutóbbi üzleti napon a kékmák 252, a lucernamag 355, a lóheremag 215, bíborheremag 150, tavaszi bükköny 41 pengőig emelkedett.

A csöveskukorica iránt lenne véltelkedv, de a kínálat úgy itt, mint az állomásokon egészen jelentéktelen. minnek következtében a pontosabb árak megállapítása nehéz feladat. Szemes tengeriben a hét első napján inkább csak a vidéken költöttek ületeket.

A búza, rozs, zabnál a hivatalosan megállapított árak csak névlegesek, mert ezekben alig fordultak még elő üzletkötések a budapesti piacra.

ÉRTÉKTŐZSDE

A szombati forgalom keretében ismét megszilárdult a newyorki értéktőzsde irányzata, ami abból is látható, hogy 779 részvénytípusból 528 részvényfélélt magasabb árfolyamok mellett kötöttek.

Az európai piacokon egyenlőtlen volt az áralakulás, ami pedig a budapesti tőzsdét illeti, ma általában inkább lebonnyolásra irányuló törevések voltak észlelhetők.

Ezek egyáltalán nem voltak nagyhbarányúak, de mivel a vásárlásoktól általában tartózkodtak, záraltkor a Bauxit 3, Kőszén 7. Nasic 4, Délcukor 1.75, Hungáriamalom 1 pengővel volt olcsóbb. Fél pengővel alacsonyabb árfolyamon kötöttek a Salgó, Ganz és Rima részvényeket is.

A hadikölcsönök 1-2 fillárral olcsóbbodtak, a kötvénypiacen általában minimális volt az árelterés, a zürichi devizajegyzéseknél sincsen lényegesebb árváltozás.

Amai hivatalos árfolyamok

Előző napi zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
Nemzeti B. 180.—	179	179.—
Fonciere —	—	37.5
Concordia-m. 2.50	—	2.50
Hungária-m. 32.—	—	31.—
Bauxit 174.—	—	171.—
Borsodi szén 9.50	9	9.—
Cementia 55.—	—	55.—
Kohó 16.5	17	16.75
Kőszén 354.—	354.5—346	347.—
Nagybátányi 42.—	42	42.—
Salgó 35.4	35.65—34.7	34.8
Urikányi 27.—	27.5	27.6
Franklin 6.50	—	6.50
Pallas 6.—	—	6.—
Fegyver 29.5	29.9	29.9
Ganz 15.9	15.8—15.6	15.35
Acél —	38	38.—
M. vagon 20.25	20	20.—
Rima 85.25	85.2—84	84.5
Nasic 56.5	52.5	52.5
Duna-Száva —	—	4.75
Nova 15.—	15—14.6	14.6
Trust 40.—	41.5—41	41.—
Délcukor 85.75	84—85	84.—
M. cukor 87.5	87.75—85.5	85.5
Georgia 22.—	22	22.—
Izzó 122.—	—	122.—
Dreher-H. 175.—	175.5	175.5
Polgári sör 156.—	—	155.—
Gyapjamosó —	—	4.05
Pamutipar 38.—	37.5	37.5
Brassói 35.25	—	35.25
Gumi 46.9	48—47	46.5
Vasúti forg. 17.—	—	16.75
Telefon 7.50	—	7.25

Államadósság, kötvények, záloglevelek:

1940. évi ptjegy 100 (100), I—V. hadikölcsön 6% 0.22 (0.22), VI—VII. 0.18 (0.18), V. 5.5% 0.15 (0.15), 1910 évi fővárosi kötvény 4% 155—156 (155), 1914. évi 4.5% 329.5—327 (327), 1927. évi 6% 111.625—112.5 (112).

KÜLFÖLDI TŐZSDÉK

Zürich, november 11.

Kezdő- és záróárfolyamok: Páris 9.92 és fél—9.90, London 17.10—17.10, Newyork 431—431, Milánó 21.77 és fél—21.77 és fél, Madrid 40—40, Berlin 172.50—172.50, Stockholm 102.90—102.80, Szofia 5.35—5.25, Belgrad 10—10, Athén 3—3, Isztambul 2.80—2.80, Bukarest 2.25—2.25, Helsinki 8.75—8.75, Buenos-Aires 101.75—101.75, Yokohama 102.25—102.25.

AZ ANGOL KORMÁNY IRORSZÁG MEGSZÁLLÁSÁRA KÉSZÜL?

Newyork, november 11.

(NST.) A „New York Enquirer“ jelentése szerint az angol kormány előkészületeket tett Irország megszállására és szárazföldön, tengeren és levegőben egyszerre akarja megátadni a független Irország területét. Ulsterben, az ír sziget Angliához tartozó északi részén többszáz ezer főnyi angol hadsereget vontak össze és a csapatok már csak az indulási parancsra várnak, hogy betörjenek ír területre. Az angol flotta ugyanakkor Dublin bombázására készül.

A japán-hollandindiai olajtárgyalások

Tokió, november 11.

(KH) Vasárnap vált ismeretessé, hogy Kobayashi kereskedelmi miniszter, aki a batáviai japán kereskedelmi küldöttséget vezette, már visszatért Tokióba. A miniszter kijelentette, hogy rövidesen visszatér Batáviába. Azt is kijelentette Kobayashi, hogy a holland kormány által kilátásba helyezett olajmennyiség nagyon is csekély és azzal számol, hogy a folytatlag következő tárgyalások során jobb eredményt sikerül majd elérnie.

A középkeleti angol vezérkari főnök utazása

London, november 11.

A középkeleti angol haderő vezérkari főnöke ma reggel Ankarába érkezett.

Berlin ellen kíséreltek meg támadást az angol repülők

Berlin, november 11.

(NST.) A hétfőre virradó éjszaka néhány angol repülőgép megkísérelte a birodalmi főváros megtámadását. Az erélyes léghárítótevékenység azonban az angol gépeket visszafordulásra kényszerítette, mielőtt ledobhatták volna bombáikat.

A német léghaderő folytatta támadásait Anglia ellen

Berlin, november 11.

(NST.) A német léghaderő — mint illetékes helyen közlik — vasárnap is folytatta támadásait Anglia ellen. Többek között súlyos pusztításokat idéztek elő a német repülőbombák: Boxhill pályaudvarán és kikötőben. A német repülők kétszer támadták meg a várost és szétrombolták vasúti berendezéseit, a kikötőben pedig egész sor raktárházat gyújtottak fel bombáikkal. Dél-Angliában egy német repülőgép nagy sikerrel bombázott egy csapattábor. A harcrepülőgép mélyrepüléssel zúgott el a tá-

bor felett a bombái a szorosban egymasmellé épült barakkok közé estek s borzalmas pusztítást okoztak. Egyidejűleg a repülőgép legénysége valamennyi gépfegyveréből pergőtűzet zúdított a táborban állomásozó angol csapatokra. A repülőgép ezután megfordult és ismét mélytámadást indított a tábor ellen, ahol ekkorra már a léghárító tüzelés elhaltatott. A repülőgép legénysége filmfelvételeket is készített a támadásról s a felvételekből kitétnik, hogy a megsejtett angolok súlyos veszteségeket szenvedtek.

Nyugatafrika alkormányzójának jelentése a Gabon elleni támadásról

Vichy, november 11.

(Havas.) De Gaulle és de Larminat volt francia tiszték lázadó csapatainak Gabon gyarmat ellen történt fellépéséről Detej tábornok, Nyugat-Afrika alkormányzója jelentést küldött. Külföldi rádióállomásokkal ellentétben az alkormányzó hangsúlyozza hogy nem egyszerű rendőri jellegű fellépésről van szó, hanem városok bombázásáról. Lambarenes város hősiesség ellenállás után elesett. Librevilleben a kórház és a katolikus misszió épületét bombatalálat érte, amely több áldozatot követelt. Detej tábornok hangsúlyozza, hogy a lakosság hősiessé állja az angol ostromzár nyomán támadt nehézségeket és a bombázásokkal szemben is elhatározott szándéka, hogy nem hátrál meg. (MTI.)

A windsori herceg szemlekorutja

Newyork, november 11.

(NST.) A windsori herceg, aki jelenleg a Bahama-szigetek kormányzója, felesége társaságában szemlekorutát tesz jelenleg a kormányzóság alá tartozó szigeteken. A körutazás valószínűleg nyolc napot vesz igénybe.

George lesz Pittman szenátor utóda

Newyork, november 11.

(Német Távirati Iroda.) A vasárnap meghalt Pittman szenátor, a szenátus külpolitikai bizottsága elnökének utódja hír szerint George demokrata szenátor lesz, aki rangban Pittman után következik.

George gyakran lépett előtérbe mint Roosevelt kormányának bírálója. (MTI.)

De Valera beszéde

London, november 11.

(Reuter.) De Valera a Mayo-grótságbeli Castlebarban szemlélet tartott a helybeli önkéntesek 6000 főnyi csapata fölött. A szemle után mondott beszédében kijelentette: eljött az idő, hogy valamennyi 25 és 30 év közötti férfi felvételét kérje a hadseregbe. Biztatta az újoncokat, hogy időt nem veszítve tükéletesítik kiképzésüket. Befejezésül hangsúlyozta, a legnagyobb szükség van arra, hogy Irország lakos-

KIADJA A LIBERTAS IRODALMI ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT K.F.T. Hozzáuk beküldött kéziratokat, okmányokat nem őrzünk meg, azokért felelősséget nem vállalunk

Felelős szerkesztő: LOVÁSZY MÁRTON
Szerkesztő: DR. RÁTKAI KÁROLY
Felelős kiadó: DROZDY GYÖZÖ vezérigazgató

Hungária Hírlapnyomda R. T. Budapest, V. ker., Vilmos császár-út 24.
Felelős: vitéz Bánó Lehel igazgató ◊ Nyomatott a nyomdászat 500-ik évében